

ישראל עזרת

מחפשי הקדוש

לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א

"זרע שמשון"

פסוק "זה הדבר אשר צוה ה' (ל, ב), פירש רש"י משה נתנבא ב"כה אמר ה' והנביאים נתנבאו ב"כה אמר ה'", מוסר עליהם משה שנתנבא בלשון "זה הדבר" ע"ל. ופרשו המפרשים לפי שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה לכן הוה מתנבא בלשון "זה הדבר" יותר משאר הנביאים. אמנם עדין צריכים אנו למודעי למה זכה משה בזכות זה דוקא שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו. ויש לומר שכתב בעל "עמודיה שבועה" בשם הרמ"ע שכל הנשמות היו תלויות באדם הראשון בשאכל מעין הדעת, יש בפיו ויש בראשו וכו'. וכלם שמעו והלכו אחר צות אשתו ונהנו מאותה האכילה, אבל משה הוה תלוי באדם הראשון בצוארו בפנים במקום הקנה מקום שלא נהנה כלל מאותה אכילה, שהקנה אין בו לא אכילה ולא שתיה וכו'. ע"ל. ולפיכך השכינה היתה מדברת דוקא מתוך גרונו מה שאין בו בשאר הנביאים.

המושפיע המושפע

לגבר על יצרו, לכבל את עצמו בשבועה, כלומר על ידי שישבע להמנע מעשות עברה מסימת, או להתמיד במצוה מסימת, שלפי ענינו עלול להתרשל בהם. וכפי שהערנו לעיל והרחבנו בעבר בכח השבועה להוציא מן הפח אל הפועל. אלא שעצה זו נאמרה ביראי שמים והיא דורשת זהירות והפחד עצמו (עין צייני ו"עץ הדעת טוב" בפרשתנו וכן "ראשית חכמה" שער הקדשה פ"ז ופ"ד; "בינה לעתים" ח"ב ב'; "ישראל קדושים" ד). ולכן כתבו בספרים עצה המתאימה לכל הדורות, על ידי שיהא עסוק סביב אותו נושא, ידבר עליו עם ריעיו וישתדל שגם אחרים יתנו דעתם לחשיבות הענין, דרך זו תדרבן את האדם לפעל ולהזדרז בעשיית רצון השם יתברך, ויחד עם זאת תעצור אותו ותמנע ממנו עברות, בהם הוא חושש שעלול למעו. ונסביר את הענין.

פרשתנו פותחת בעניני נדרים (ל, ג) שעקרה בפה ובדבור. ובעבר הרחבנו בכח הדבור כמתנה ומכריע בין המחשבה למעשה, כי כל עוד חושב לעשות מעשה ועדין לא נדר לעשותו, יכול לבטל את מחשבתו, אך כיון שהוציא מפיו את פנותו לבצעה, מטלת עליו החיוב לשמור את מוצא שפתיו ולעשותה. ביסוד עקרי זה נתן לקבל מענה לאלו המבקשים לגבר על יצרו ובפרט במדה שבה הם חלשים ונכשלים הרבה. ונסביר את דברינו.

לפני עשרות רבות בשנים נאצלו יהודים רבים מארצות רוסיה ואירופה להגר לארצות הברית לפרנסה, מחמת רדיפות וכדומה. ומחמת התרבות המתירנית של אמריקה (אמה-ריקה...) והדרישה הבלתי מתפשרת לעבודה קבועה במשך כל ימות השבוע, נאצלו יהודים רבים לעבוד גם בשבת קודש. השפעת המקום היתה חזקה עליהם, ויהודים שבעבר מסרו נפש עבור שמירת שבת, באמריקה נאלצו לחלל שבת, על אף שמצוות אחרות המשיכו לשמור. [הצצה למחדל שמירת השבת באותם ארצות, שמענו מהמגיד רבי שבתי יודלביץ זצ"ל, שפעם התארח אצל יהודי אחד בשבת, וכמוכן שבר קדם שהכל כשר ויש, למהדרין מן המהדרין. והנה כליל שבת, פנה בעל הבית לאורח מארץ ישראל ובקש ממנו שיפתח בעצמו את הבקבוק ויעשה את הקדוש... כיון שהוא, בעל הבית, אסור לו לגעת ביו, משום שגאלץ לעבוד בשבת...]

כאשר אדם מעין בספרי יראים נפתח לבו להבין את חשיבות מעשיו ותנועותיו, שלכל פעולה שעושה יש השלכות לעולמו העתידי והנצחי; בפעולה טובה יזכה לשכר עצום בגן עדן ויאכל מפרותיה גם בעולם הזה. וההפך ההפך רחמנא ליצלן. דבריהם מלהיבים את הלב, ומעוררים את הרצון להטהר ולהשקיע את הזמן שנקבע לנו בעולם הזה לעשיית רצונו יתברך בשלמות.

בשיחה שנשא המגיד רבי ראובן אליצור קארלנשטיין ספר מעשה על ה"חפץ חיים" זצ"ל זכותם יע"א, שפנה אליו יהודי אחד ואמר שמכרח המציאות עליו לצאת לארצות הברית, וכיון שלפי השמועות המגיעות לאננו, רבים וטובים נאלצים לעבוד בשבת, רחמנא ליצלן, נפשו בשאלתו איך ישמר מהשפעת הסביבה רחמנא ליצלן ולא יפול גם הוא לחלול שבת? השיב לו ה"חפץ חיים", שישתדל לעסוק בנושא שמירת השבת - ידבר תדיר מענינה, ואף ישתדל להשפיע על הזולת שלא לעבוד בשבת. הנהגה זו תשמש לו 'מחסום' מהשפעת הסביבה. תשובת ה"חפץ חיים" עשויה לתת מענה המניח את הדעת לאלו המבקשים ללכת בדרך הישרה

והנה יחד עם ההתלהבות והתעוררות הרצון, עולה גם הדרישה והבקשה ליישם את הדברים, והמעין מהרהר בלבו ושואל את עצמו: מתי גיעו מעשי להיות ראויים ונרצים לפני השם יתברך? מה דרך ישכון אור לעשות כל מצוה ומצוה בדחילו וברחימו? הרי שפאשר יקום מן הספר, עלול הרגש להתכהות והלב להתקצר ושוב להמשיך בשגרה... ומהיכן שואבים את הכח לעשות מצוות בשלמות ולהמנע מעברות המסכנות את החיים האמתיים הנצחיים, בפרט מאותם חטאים שנפשו של אדם מחמדתן, או כאלו שהדור פרוץ בהם או החברה בה הוא שרוי בעל כרחו מזלזלים בהם ואינם רואים בהם מעשים חמורים וכל פיוצא בהם, ואיך יתכן במצב זה לשמור על הנשמה הטהורה שהשם יתברך נתן לי בשלמות? ואף שכמוכן אותם ספרים קדושים מכילים עצות לגבר על היצור, כגון שיפקח האדם על עצמו ויבדק את צעדיו, ויעסק בתורה וכל פיוצא בזה וכמוכן לצרף לכל זה תפלה להשם יתברך, שללא עזרת השם יתברך לא שיה' לנצח את היצור (עין קדושינו ל ע"ב ובספר "מסלת ישרים" סוף פרק ב) ומבטח לאדם שכאשר ילך בעצת חכמינו זכרונם לברכה כפי שהובאו בספרים הקדושים, שינצל מהיצור האורב לו ומבקש את נפשו, עם זאת רבים יאמרו, שגם עצות אלו לא מניחים את הדעת, ונפשם בשאלתם לקבל עצה וסיוע ועזר לישם ולקיים את אותם עצות ולפקח על עצמם תדיר, על אף טרדות העולם. וידועה עצת חז"ל (עין תמורה ג ע"ב) למתקשה

ולהשמר מן החטא. וכל אדם שיודע שהוא לוקה במדה מסימת, כאשר תהא אותה מדה במקומו שיחחו, יתבליש מעצמו לעבור עליה. ונראה לומר שעצה זו נמשכת מעצת חז"ל בדבר הנשבעין לקיים את המצוות. ואף כי שבועה ממש עלולה להיות ספנה לאדם, ובפרט בהנהגות טובות שאינם מעקר ההלכה, שאם לא יעמוד בהם הרי שנכשל גם באסור חמור של שבועה, שחמרתה גדולה ביותר, הרי שבועה זו, של דבורים תדירים מאותה מצוה, אין את ספנת הכשלו. ואדרבה, אם ימעד ויכשל, הבזיון שיקבל עבור זה, יסיע לו בכפרת החטא, על דרך מאמר חז"ל (ברכות יב ע"ב) "אמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב, כל העושה דבר עברה ומתבליש בה, מוחלין לו על כל עונותיו".

כח הדבור של יהודי
הדברים נכונים לכל אדם ממשפחת המדבר, שדבורים טובים משפיעים טוב וההפך ההפך. אמנם באשר ליהודי הדברים חזקים פי כמה וכמה, וכשם שדרגת האדם גבוהה מדרגת הבהמה משום כח הדבור שבו, שבה מהדעת, ולכן בהמה נקראת "חי" והאדם נקרא "מדבר", כך דבור היהודי מעלה אותו על דרגת הגוי. ועל כח הדבור השנה רק בישראל, דרשו חז"ל (תנחומא בשלח פרק ט) על הפסוק (ישעיה מא, יד) אל תיראי תולעת יעקב - למה נמשלו ישראל לתולעת, לומר לה: מה תולעת זו אינה מכה את

הארזים אלא בפיה, והיא רכה ומכה את הקשה, כך אין להם לישראל אלא תפלה. שהאמות נמשלו כארזים, שנאמר, הנה אשור ארז בלבנון (יחזקאל לא, ג). ואומר, וישבר ה' את ארזי הלבנון (תהלים כט, ה). וכשהן מתגברים עליהם, חוזרים בתשובה וצועקים ומתפללים: "ען שם דרשות נוספות לכח הדבור המבדיל בין ישראל לעמים. ועוד עין שם שלכל יהודי בכל מצב ובכל דרגה יש את כח הדבור, משום שזו אמות אבותינו - אברהם יצחק ויעקב עליהם השלום.

ובטוי לזה - מהמשך הפרשה, מענין מלחמת מדין, שבמהלכה הרגו את חמשת מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב" (לא, ח). ומבאר רש"י - "הוא בא על ישראל והחליף אומנתו באמונתם, שאין נושעים אלא בפיהם על ידי תפלה ובקשה. וכא הוא ותפש אומנותם לקללם בפיו, אף הם באו עליו והחליפו אומנותם באמונת האמות שבאין בחרב שנאמר (בראשית כז, מ) ועל חרבך תחיה".

הרי שהדבור הוא כלי מלחמתו של היהודי כפי שהחרב הוא כלי מלחמתו של הגוי.

הדרך לביעתא דשמיא

ונראה שבנוסף להגנה שמקבל האדם מעצם הדבור עם הבריות מענינה אותה מצוה או הרחוק מאותה עברה שלוקה או עלול ללקות בה, והעסוק המתמיד באותו חטא שאדם עלול להכשל בזה ימנע אותו ממעירות בזה, וכיון שלבו לא יתן לו לעשות מעצמו לעג וקלס בעיני הבריות, בראותם אותו נאה דורש ולא נאה מקים, עוד יש בה גם תועלת רוחנית גבוהה בזה, כי הזכרנו לעיל שללא סייעתא דשמיא לא שיק לגבור על היצר, הנה כאשר אדם מדבר עם הבריות על מצוה מסוימת ומשפיע עליהם להרהר בדבר, זוכה להיות ממזכיר הרבים, ואפילו עם הצליח להוציא מהם חרטה קלה, כבר הועיל להם להקל עליהם בענש הגיהנם, ועליו אמרו חז"ל (יומא פז ע"א) כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו, וכל המחטיא את הרבים, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, מאי טעמא? שלא יהא הוא בגיהנם, ותלמידיו בגן עדן. שנאמר וכו'. וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה. שלא יהא הוא בגן עדן, ותלמידיו בגיהנם, שנאמר "וכו'.

וגם לו יציר שאנשים כלל לא השפיעו ממנו, אף על פי כן שכרו כמי שהשפיע, כגון הלמוד

מהמסיט, שעל אף שלא השפיע ולא הצליח להסיט נענש בכל חמר הדין. ומדה טובה מרבה, שעצם הדבורים הקדושים הללו, מזכים לאדם שכר עצום. והרחבנו בזה בעבר.

הזכרנו לעיל שללא סייעתא דשמיא לא שיק לגבור על היצר. וכאשר אדם מדבר דבורים המעודדים לקים מצוות ולהתרחק מעברות, זוכה לסייע ועזר ממרום לבל יכשל הוא בעצמו. וה' לא יעזבנו ביד היצר. ועל גדל חשיבות היהודים משוחחים זה עם זה בחזקת לעבודת השם יתברך, נאמר (מלאכי ג, טז) "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע, ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו". מהמלים "ולחשבי שמו" למדו חז"ל (ברכות ו ע"א; שבת סג ע"א; קדושין מ ע"א) "חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאלו עשה". ונראה לומר בזה על דרך האמור, שכאשר יהודים מתחזקים יחד לקיים המצוה ולהמנע מעברה, הדבורים הקדושים הללו מחלחלים וחודרים להכרה, ותוך כדי הדבור, עולה רצון והחלטה להתחזק ולהתקשר בשמירת המצוה ולהשמר מעברה, ומחשבה זו יש לה פרות של זכות ליהודי ומעלה עליו הכתוב כאלו עשה.

ובדרך אפשר נראה לרמז בזה את הפסוק בפרשתנו (ל, ג) "לא יחל דברו, ככל היצא מפיו יעשה". שכאשר אינו עושה דבריו חלין אלא משתמש בהם להתחזק בתורה ובקראת שמים ובזה מתעורר רצונו לעשות מצוה, הקב"ה מחשיב את דבריו כאלו עשה ואף יסייע לו לקיים שהדבור שהוציא מפיו, יעשה.

השפעת הדבור על הדבור

כותב השורות הפיר יהודי אחד, שהיה בעל חוש בקרת מפרז - מדה רעה שגררה אותו לדבר לשון הרע ולבקר ללא הרף כל ידיעה על הזולת. פעם הוכיחו תלמיד חכם אחד על פניו, תחלה התגונן האיש, והסביר את מעשיו בדבקות ב'מדת האמת חסרת הפשרות', ואדרבה, מן הראוי שגם אחרים ילכו בעקבותיו ויוקעו את חדלי האמת. אלא שהתלמיד חכם לא הרפה והבהיר לו את חמר האסור לדון לכף חובה יהודים המחזקים פהגונים, וגם אם ארע שמעו ויכשלו בחטא מסוים יש להניח שחזרו בתשובה ואין לחטט בעברם וגם במקומות שהתמך לדבר, ישנם כללים ברורים בספר "חפץ חיים" ו"שמירת הלשון" מתי אסור ומתי מתר

ומתי חייב לדבר. ואילו מעשיו אינם עומדים בפני אותם כללים והתנהגותו הגרועה מזיקה לו ולאחרים, ברוחניות ובגשמיות, בעולם הזה ובעולם הבא. את דבריו תמך בספרים וסופרים המגנים את התנהגות המבקר בלי חשבון שמחטיא ומדרדר את עצמו ואת אחרים לעברי פי פחת. ולא זו בלבד אלא שהתנהגותו גם מונעת ממך שפע רוחני גדול, כי המדבר על הזולת, בוחן את צעדיו ודן אותו תדיר על כל מעידה, גם מן השמים נוהגים עמו במדת הדין. וכהנה דבורי אמת היוצאים מן הלב ונכנסים ללב. האיש האזין ברב קשב לדברים. כתגובה זלגו עיניו דמעות ואמר: ומה אעשה שפזה אני. והסביר שקלקול זה טבוע בו מיום עמדו על דעתו, וכמוכן גם לא שכח להאשים את הוריו מולידיו ותלה את מצבו גם בהשפעת הסביבה והמאזינים השונים העמיקו את קלקולו. רק השם יתברך יוכל לעזור לו להגמל מהנוהג הנפסד הזה, וכיון שהשם לא עוזר לו, פנראה שלפי מצבו אין לו תקנה (חיללה)... כמוכן שאותו תלמיד חכם דחה את מסקנתו, והסביר לו, על דרך המובא בספרים הקדושים שהסבה לעברה שאדם נמשך אליה ביותר, משום שזה התקון שלו בעולם הזה, ועתידו בעולם האמת תלויה בעמידתו בניסיונות אלו. אמר האיש שאם אלו פני הדברים, ברור לו שאין לו תקנה, שהרי כל מה שהשתדל לעשות במגור התופעה, לא עלה בידו. יען לו אותו תלמיד חכם את עצמו של ה"חפץ חיים" ואמר לו שמעתה ישתדל תמיד לדבר בשבח הבריות, למצוא בבני אדם את הצדדים הטובים שבדאי קיימים בהם ולתת להם דגש. ועם אותו פה שקלקל ודבר דפי, ישתדל לדבר טוב. והדבורים הטובים, ימשיכו את לבו לראות את הטוב בזולת. ואותו אדם השתדל בזה, וזכה לסייע גדול מן השמים.

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שנוזפה לשמור פינו ולשוננו, והשם יתברך יקבל ברחמים את כל תפלתינו, כי אין פחיתו אלא בפינו, וכח זה ירשנו מאבותינו - ומה יפה ירושתנו, ונוזפה לבנון בית מקדשנו, ולרפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובפרט לשושנה בת טובה לארץ ימים ושנות חיים בבריאות טובה בכל אבריה וגידיה, שבע שמחות וכל טוב אמן סלה.

משיחות המגידים שליט"א

הגיש משה אליהו ש. (טל' 050.4125671)

שבת שלום ומברך

<p>מלאות הבורא ית"ש מדוע דגים טורפים קטנים נעים בלהקות? הבורא ית"ש יצר בעלי חיים בעלי מלתעות חזקות, שהמפגש עמם עשוי להיות קטלני. בהם דגים גדולים בכרישים ובהם דגים קטנים ובינוניים כדגי פיראנה, שלהם שניים חדות וחזקות ביותר וביבלתם לשבר עצמות וענפים. ודבר בעוד שמהטורפים הגדולים, קל יותר להשמר מפאת גדלם הנפר לעין, כאשר לאלו הקטנים קשה יותר ועלולים לבוא בהפתעה, וכדי שנוזף מהם, טבע בהם פחד ורצון לחיות בלהקות, בכך הם חשים מגנים ובכך גם נתן ליהודים להשמר ולהתגונן מפניהם. כמוכן שהדבר נועד גם להגן עליהם מפני דגים גדולים יותר, כגון דולפינים התאבדים לבשרם, שאינם תוקפים אותם בשום בלהקה.</p>	<p>סגולה סגולות לעם סגולה: יצועות לעם נועז ברה תקון גדול לנפש האדם כתב ב"שער הכוונות" (דפי ע"ט) ענין בין המצרים והם כ"א ימים שבין י"ז לתמוז עד תשעה באב מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים ולבנות בכיה ממש על חרבן הלב וטעם היות זה אחר חצות היום הוא כי אז הוא התעוררות הדין בסוד כי ימנו צללי ערב אשר היות זה נשרף ההיכל אחר חצי היום ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו כי אפילו בכל שאר הלילות צריך להתאבל על חרבן ומכל שכן בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בכיה ועליו נא' (שערי צדק) שמוהו את ירושלים כו' כל המתאבלים עליה וכו'. וכתב הגר"ח פלאני ב"מועד לכל חי" (סימן מ. אות ה, משם ספר משיבת הדקדוק) "...ומה טוב נעים לתן באותה שעה פרוטה לצדקה, ... להמתיק הטוב של ימי הדין, דאין הדין נמתק אלא בשרשו, ואותיות צרה נעשה רצון, והוא ואני תפילתי לה' עת רצוני, וע"י זה נזכה ונראה כבנין בית מקדשנו בזכרנו את ציון, ציון הי"א דורש ה"ן לה בעגלא ובזמן קרוב במהרה בימינו (ע"ש עוד רמזים בכ"א ופי' בין המצרים). [מקבלת תקן וצוות לבין המצרים שחזו אימיל - mas819514@gmail.com]</p>
--	--